

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
Cím: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
Telefon: 441-6501

Ügyszám: 287/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

237/2009. (VIII. 5.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **budapesti lakos** panaszos¹ 2009. május 15-én előterjesztett **panaszát** a 2009. augusztus 5-én – dr. Juhász Imre elnökhelyettes távollétében – tartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Szigetszentmiklósi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszt 2009. április 27-én érkezette a Szigetszentmiklósi Rendőrkapitányság, melyben a panaszos kérte, hogy panaszát a Testület vizsgálja ki. A panasz az Országos Rendőrfőkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálat útján került áttételre a Testülethez, mely azt 2009. május 15-én érkezette.

I.

1) A panaszos előadta, hogy 2009. április 19-én közös gyermekük édesanyja – a panaszos által ismeretlen tartalmú – bejelentéssel élt a Szigetszentmiklósi Rendőrkapitányságon a panaszossal szemben, és feltehetőleg rendőri intézkedést kért. A panaszos kijelentette, hogy ő semmiféle jogellenes cselekedetet nem követett el.

---

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

A panaszos elmondta, hogy a fenti napon közös gyermekük édesanyja előzetes egyeztetés nélkül átvitte hozzá a gyermeküket, majd mintegy 20 perc elteltével a gyermekkel telefonon beszélt és visszament érte. A panaszos a gyermeket visszaadta az édesanya részére, aki egy – a panaszos állítása szerint – valótlan tartalmú nyilatkozatot kívánt a panaszossal aláíratni – aki ezt megtagadta. A gyermek édesanyja ekkor közölte, hogy kihívja a rendőrséget.

A történeti előzmények teljessége kedvéért a panaszos megjegyezte, hogy közöttük gyermek-elhelyezési per van folyamatban és a panaszos álláspontja szerint a gyermek édesanyja a jobb perbeli pozíció elérése érdekében „semmitől sem riad vissza”. A panaszos állítása szerint nem először próbálkozik vele szemben büntetőeljárást vagy rendőri intézkedést kezdeményezni – ezzel ügyvédi hivatását is megpróbálva ellehetetleníteni.

A panaszos a tárgybeli napon megtett bejelentés tartalmát nem ismeri, de az – álláspontja szerint – valamely bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésével hozta összefüggésbe őt, hiszen ennek hiányában semmi más nem indokolhatta volna a rendőri intézkedést és a rendőrség kiszállását.

2) A panaszos szerint – annak ellenére, hogy rendőrök megbizonyosodhattak, hogy semmiféle jogellenes cselekmény nem történt – a büntetőeljárás törvény rendelkezéseinek a teljes figyelmen kívül hagyásával a helyszínen kihallgatták a jelenlévőket, köztük a 7 éves gyermekét is. A panaszos idézi a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 86. §-ának (1) bekezdését, 83. §-át, különösen annak (4) bekezdését, melyek szerint ha a kihallgatni kívánt személy és a törvényes képviselő vagy a gondozó, illetőleg a tanú által megjelölt hozzátartozó között érdekellentét van, akkor a kiskorú vonatkozásában a jogokat a gyámhatóság gyakorolja. A panaszos szerint a Be. 82. §-ának (1) bekezdése és 86. §-a, továbbá a tárgyban született Legfelsőbb Bírósági eseti döntés [BH 2005.343] értelmében a cselekvőképtelen kiskorút is megilleti hozzátartozója tekintetében a vallomástétel megtagadásának joga, sőt ez esetben a törvényes képviselő vagy gondozó hozzájáruló vagy megtagadó nyilatkozatát is be kell szerezni.

A panaszos szerint éppen ez okozott visszásságot, hiszen a gyermek gondozója élt bejelentéssel a rendőrségen és állította a gyermeket a kiérkező rendőrök elé, hogy – a panaszos szerint – valótlan tartalmú nyilatkozat megtételére bírja rá. A panaszos szerint az érdekellentét nyilvánvaló, hiszen a bejelentő édesanyja vélt érdeke éppen azt kívánja, hogy a gyermek a panaszosra nézve terhelő előadást tegyen.

A panaszos szerint a gyermeknek okozott lelki megrázkódtatás elkerülése, továbbá a hatályos jogszabályok betartása szempontjából is helytelen volt, hogy a gyermek meghallgatására a rendőrök részéről sor került. A panaszos úgy látja, hogy az eljárásban résztvevők jogainak korlátozásával járó lényeges eljárási szabálysértés történt, mivel a jelen helyzetben a törvényes képviselő jogait kizárólag a gyámhatóság gyakorolhatta volna. Az eljárási szabálysértés miatt – álláspontja szerint – a rendőri intézkedés jogszerűtlen volt.

A panaszos hivatkozott az egyértelmű és következetes bírói gyakorlatra is abban a vonatkozásban, hogy a gyermekkorú tanú kihallgatása minden esetben pótolható közvetett bizonyítási eszközök útján, nevezetesen pl. pszichológus szakértő bevonásával. Ezért hibáztak a rendőrök, hogy a kiskorú gyermeket meghallgatták és annak érdekeire nem voltak figyelemmel.

A panaszos álláspontja szerint a rendőrök számára annak is nyilvánvalóvá kellett volna válnia, hogy semmilyen bűncselekményre vagy szabálysértésre utaló jel nincs, a bejelentői állítások valósága teljességgel megkérdőjelezhető volt. Így emiatt is szükségtelen volt a gyermek meghallgatása, és az azzal járó lelki megrázkódtatás, ami a panaszos szerint abban nyilvánult meg, hogy gyermeknek a bejelentő kényszerítésére saját édesapjára vonatkozóan kellett valótlan tartalmú, terhelő vallomást tennie.

Amikor a panaszos észlelte, hogy a járőrök a gyermekét „közrefogva” kérdezzék, a rendőröknek ennek a cselekménynek az abbahagyására hívta fel – kérését azonban „semmibe vették”.

A panaszos hivatkozik a Be. 170. §-ának (4) bekezdésére, mely kimondja, hogy: „Nyomozás elrendelése nélkül indul meg a nyomozás, ha az ügyész vagy a nyomozó hatóság a bizonyítási eszközök biztosítására, az elkövetéssel gyanúsítható személy kilétének megállapítása, elrejtőzésének, a bűncselekmény befejezésének, avagy újabb bűncselekmény elkövetésének megakadályozása végett vagy késedelmet nem tűrő más okból nyomozási cselekményt végez. A nyomozás megindításának tényéről és idejéről utólag haladéktalanul feljegyzést kell készíteni.” Ennek alapján úgy látta, hogy a helyszínen foganatosított meghallgatásokra a Be. rendelkezései egyértelműen alkalmazandóak.

A panaszos ugyancsak hivatkozott a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 22. §-ának (1)–(2) bekezdésére. E szerint: „A tizennegyedik életévét meg nem haladott személy tanúkenti kihallgatását megelőzően be kell szerezni azokat a bizonyítékokat, amelyek elkerülhetővé teszik a gyermekkorú kihallgatását. Ha a gyermekkorú tanú kihallgatása elengedhetetlen, azt a nyomozó szervnek olyan tagja végezze, aki ilyen irányú felkészültséggel rendelkezik. A gyermekkorú kihallgatását lehetőleg a tanú életkori sajátosságainak megfelelő környezetben kell elvégezni.” Ezen szabályokat a rendőrök – álláspontja szerint – ugyancsak teljes egészében figyelmen kívül hagyták. Egyúttal emlékeztet arra, hogy a hivatkozott BM-IM együttes rendelet 96. §-a értelmében hatósági tanú jelenléte is kötelező lett volna a meghallgatás során.

A panaszos véleménye szerint az intézkedő rendőrök a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 1. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerint őket megillető hatáskörben jártak el, és az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdésére is tekintettel a vonatkozó büntetőeljárás szabályok alkalmazandóak – hiszen nyomozati cselekményekre kizárólag a Be. tartalmaz rendelkezéseket.

A panaszos úgy látta, hogy a fentiekben részletesen ismertetett intézkedés a jogszabályoknak nem felelt meg, így az ő, valamint gyermeke alapvető jogai is sérültek – ami miatt a Testület vizsgálatát kérte.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult az ORFK Ellenőrzési Szolgálatához. A kapott dokumentációból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A Szigetszentmiklósi Rendőrkapitányság Dunaharaszti Őrs Közbiztonsági Alosztályának járőrei által készített jelentés rögzíti, hogy 2009. április 19-én 13 óra 50 perc körüli időben a járőrök az ügyeletvezető utasítására megjelentek a bejelentett címen, mivel onnan rendőri segítséget kértek.

A helyszínen a bejelentő (a panaszos kiskorú gyermekének édesanyja) és annak kiskorú gyermeke fogadta őket. A bejelentő elmondta, hogy a gyermek – miután édesapjánál láthatáson hagyta – sírva hívta fel, hogy szeretne hazamenni, mivel fél édesapjától, hogy az bántalmazni fogja. Erre a bejelentő visszasietett a helyszínre és kérte a panaszos édesapát, hogy engedje haza a gyermeket, és ezt foglalják írásba, nehogy később az a vád érhesse, hogy a láthatás ellenére erőszakkal vitte el a gyermeket. A panaszos ennek aláírására nem volt hajlandó.

Ezt követően a rendőrök a törvényes képviselő és a kiskorú jelenlétében további felvilágosítást kértek a történetről, melynek során a kiskorú elmondta, hogy édesapja erőlyesen rászólt, amitől ő megijedt. Elmondása szerint édesapja már máskor is bántalmazta. A kiskorú közölte, hogy szeretne hazamenni és nem akar az édesapjával lenni.

A panaszos átadta a gyermeket édesanyjának és közölte, hozzájárul, hogy az hazavigye. A panaszos a rendőri kérdésre elmondta, hogy ő a gyermeket nem bántalmazta, egyúttal azt is közölte, hogy ő és gyermeke között semmiféle nézeteltérés nem volt, ugyanakkor megjegyezte, hogy a gyermeket annak édesanyja ellene neveli.

Az intézkedő rendőr megjegyezte, hogy a panaszos az intézkedés alatt fényképeket készített róluk, továbbá sérelmezte, hogy a rendőrök – édesanyja jelenlétében – a gyermekkel beszélgetnek, hogy mi is történt pontosan. A panaszos az intézkedés során többször közölte a rendőrökkel, hogy a parancsnokukat hívják fel, mert beszélni akar vele, mire az intézkedő rendőrök megadták a panaszosnak a Szigetszentmiklósi Rendőrkapitányság telefonszámát és közölték, hogy az illetékes parancsnok ott megtalálható. A panaszos többször kérte az intézkedő rendőrök nevét, amit meg is adtak a részére.

A rendőrök a fentieket rádión jelentették az ügyeletes tisztnak, akinek az utasítására írásos jelentést is készítettek.

III.

A Testület megállapítása szerint a panaszossal szemben, illetőleg a panaszos ügyében lefolytatott rendőri intézkedés érintette a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát.

1) A Testület – hatásköri szabályaival összefüggésben – mindenek előtt az alábbiakra hívja fel a figyelmet.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszos az eljáró rendőrök magatartását a Be. rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyása alapján sérelmezte. Jól látható tehát, hogy abban az esetben, ha helyt fogna a panaszos azon álláspontja, miszerint vele szemben a Be. körébe vonható eljárási cselekmény történt, akkor a Testületnek meg kellene állapítania hatáskörének hiányát, és ez alapján a panaszt el kellene utasítani, ugyanis a panaszos ez esetben a Be. sajátlagos jogorvoslati rendszerén belül lenne jogosult panaszának előterjesztésére.

Ha a Be. szerinti tanúkihallgatás történt a panaszolt esetben, akkor ezzel szemben a Be. saját jogorvoslati rendszerén belül nyitva álló panasznak van helye, melynek vizsgálatára azonban a Testület hatásköre – jogszabályi felhatalmazás hiányában – nem terjed ki [ld. a Be. 196. §-ának (1) bekezdését: „Akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása érint, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.”].

2) A Testületnek mindezek miatt azt kellett elsődlegesen vizsgálnia, hogy a panaszolt rendőri cselekményekkel összefüggésben rendelkezik-e hatáskörrel.

A Testület rendelkezésére bocsátott anyagokból megállapítható, hogy a rendőrség a kapitányság ügyeletére érkezett segítségkérés alapján vonult ki a helyszínre. A Testület utal az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére, mely szerint: „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a

közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.” Az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy: „A rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.”

Látható tehát, hogy a rendőrség intézkedési kötelezettsége a konkrét esetben fennállt, melynek a kivonuló rendőrök eleget is tettek.

A Testületnek a konkrét ügyben nem jutott a tudomására (ilyet a rendőrség sem közölt) olyan körülmény, mely arra engedne következtetni, hogy az eljáró rendőrök cselekménye a Be. hatálya alá tartozó nyomozati vagy eljárási cselekmény lett volna. Az ügyben nyomozás elrendelésére nem került sor sem előzetesen, sem pedig utólag, illetve a helyszínen lefolytatott kikérdezés és felvilágosítás kérés alapján nyilvánvalóvá vált, hogy sem szabálysértés, sem pedig bűncselekmény alapos gyanúja – mely a rendőrség Be. szerinti eljárását megalapozhatná – nem áll fenn. Ennélfogva a Testület álláspontja szerint az intézkedő rendőrök cselekménye a Be. szerinti nyomozati cselekményekkel nem hozható összefüggésbe, így a panaszolt rendőri magatartás vonatkozásában a Testület rendelkezik hatáskörrel a panasz kivizsgálására.

3) A panaszolt rendőrök intézkedésével összefüggésben a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

Az eset összes körülményei figyelembevételével az állapítható meg, hogy a rendőrségi ügyeletra bejelentett segítségkérés alapján a rendőrök a helyszínre kivonulva elsőként megkísérelték tisztázni, hogy pontosan mi történt, miért kértek a rendőrségtől segítséget. Ahhoz, hogy az intézkedő rendőr az esetleges további intézkedések, eljárási cselekmények (pl. akár a nyomozás megindítása) vonatkozásában dönteni tudjon – a Testület véleménye szerint – elengedhetetlen, hogy megfelelő információkkal rendelkezzen.

A Testület itt hívja fel az Rtv. 32. §-át, mely úgy rendelkezik, hogy: „A rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges. A felvilágosítás kérésének idejére a kért személy feltartóztatható. Akitől a rendőr felvilágosítást kér – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az általa ismert tényekkel, adatokkal kapcsolatos válaszadást nem tagadhatja meg”. Az idézett 32. § – mint az Rtv. V. Fejezetében rögzített önálló rendőri intézkedés – célja, hogy a rendőri feladattal összefüggő információkat a rendőrség megismerhesse.

Az ügy szempontjából lényeges rendelkezése az idézett jogszabályhelynek, hogy akitől a rendőr felvilágosítást kér az – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a válaszadást nem tagadhatja meg. A „ha jogszabály másként nem rendelkezik” fordulat értelmezése levezethető az Rtv. indokolásából, mely egyértelmű abban a vonatkozásban, hogy: „A kért köteles a rendőr kérdéseire válaszolni. E kötelezettség nem korlátlan, külön jogszabályokban meghatározott esetekben –

titokvédelmi előírások, vallomástétel alóli mentesség stb. – a felvilágosítás megtagadható.”

Látható tehát, hogy jóllehet nem a Be. szerinti eljárási cselekményről volt szó, az intézkedés jellegéből fakadóan azonban a más jogszabályok (pl. a Be.) által rögzített eljárási garanciák érvényesülését ebben a vonatkozásban biztosítani kell, mivel azok alkalmazását az Rtv. 32. §-ának utaló rendelkezése felhívja.

Helytálló tehát a panaszos kifogása annyiban, hogy az intézkedő rendőrök nem az eljárásukra irányadó szabályoknak megfelelően jártak el akkor, amikor a szükséges felvilágosítás hiányában beszéltek a kiskorú gyermekkel. Az intézkedő rendőrök akkor jártak volna el helyesen – figyelemmel a Be. vonatkozó rendelkezéseire – ha a kiskorú megkérdezését mellőzik és a jelen lévő törvényes képviselő előadására hagyatkoznak, de legalábbis felhívják a törvényes képviselő figyelmét arra, hogy a gyermek kérdéseikre nem köteles válaszolni, mivel édesapjára, mint hozzátartozójára nézve nem köteles terhelő nyilatkozatot tenni.

A rendőri jelentés úgy fogalmaz, hogy az intézkedő rendőr az édesanya (törvényes képviselő) „jelenlétében beszélgetett” a kiskorúval a történetekről, egyúttal nem tesz említést arról, hogy a törvényes képviselőt a nyilatkozattétel megtagadásának lehetőségéről a megfelelő tájékoztatással ellátták volna. Mindezek alapján a Testület azt a megállapítást teszi, hogy ez az eljárás sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát, mivel a rá nézve terhelő információk az eljárási szabályok megsértésével jutottak a rendőrök tudomására.

Annak megállapítása során, hogy egy jogsérelem milyen súlyú, a Testület minden esetben figyelemmel van az adott ügy összes körülményére. Ennek alapján a Testület úgy döntött, hogy súlyos alapjogsérelem abban az esetben lenne indokolt módon megállapítható, ha a nem megfelelő eljárási keretek között beszerzett nyilatkozat alapján a panaszossal szemben tényleges joghátrány bekövetkezett volna, például azon az alapon, hogy a panaszossal szemben további intézkedés (pl. előállítás) történik vagy egyéb (szabálysértési, büntető) eljárás indul.

A Testület az Rtv. 32.§-ának utaló szabályával („ha jogszabály másként nem rendelkezik”) kapcsolatban azonban felhívja a figyelmet arra, hogy ez a rendelkezés meglehetősen komoly alkalmazási nehézségeket vethet fel a rendőrség oldalán. Az említett utaló szabály ugyanis konkrét tartalom nélkül az Rtv. 32.§-ának a körébe von minden olyan jogszabályt, mely az egyes eljárásokban történt nyilatkozat-tételekkel kapcsolatban garanciális, kizáró vagy korlátozó rendelkezéseket fogalmaz meg. A Testület megállapítása szerint az említett utaló szabály – önmagában – parttalaná teszi az intézkedő rendőr eljárási kötelezettségét. A Testület ezért megfontolásra érdemesnek tartja, hogy a jogalkotó ezt a rendelkezést pontosítsa és az abban megjelenő általános felhívást konkretizálja.

IV.

Az Indokolásban kifejtettek alapján a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2009. augusztus 5.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület